

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt.
Félévre 2 „

M.-Vásárhely, ápril 13.

„Tanulj asszony distingválni“ A politikai csizmadia, ezen feleségének adott tanácsa jutott eszembe, midőn a napokban egy társaskörben azon eszméket, hallottam emlegettetni, melyeket Marosszék közelebbi évnegyedes gyűlésén, a Jászkun kerület átirata alkalmából, egyik is másik is elmondott.

Nevezett kerület felszólítja Marosszéket, hogy az országgyűléshez küldött feliratait, melyekben a zárdák eltörlését, s az adományozás útján nyert papi javak világiasítását sürgeti, vegye pártfogásába.

Az átiratok ad acta tétettek. Ez ellen a jelen körülmények között, semmi szavam. Vannak ennél sokkal sürgősebb teendőink, s aztán — jó órában legyen mondva — nem is jutottunk még államilag odáig: hogy mint az éhes gyermek, legutolsó zsebünket is kifordítsuk, ha talán vagy egy eltévedt krajczárt találunk abban.

Mindemellett is, nem hallgathatom el szónélkül, az ott nyilvánított elméleteket.

Mondatott: hogy az egyház magán tulajdona, melyhez kivüle, senkinek, — névszerint az államnak — semmi szólója nincs. S a ki azt megtámadná, az egyház tulajdona ellen emelné föl orvkeztét. Az állam eddig, s jelenben is gyakorolt befolyásának meg kell szűni.... Mondatott: hogy forradalom elveheti, erőszakkal, de jogosan senki stb. stb. — Szóval: sokat beszéltek, csak distingválni feledték el.

Azon javak, melyek tényleg az egyház kezében vannak, nem mind egyháziak.

Az állam vallás, állam intézvény. Az egyházi méltóságok államiak is egyszerűsmind — legalább voltak — mai szójárás szerint: az egyházi méltóságok, államhivatalnokok is. — Azon adományokhoz, melyek az egyháznak tétettek, egy rakás kötelességek tartoztak, melyek vagy közvetlen államiak voltak, vagy arra valók, hogy az állam célját közvetve mozdítsák elő — mint nevelés, jótékonyság gyakorlása. Ezekért, az akkori időkhez képest, fekvők adattak az állami vagyonból. S minthogy abban a korban, majd minden szellemi erő az egyh. szolgálatában állott;

s mint hogy a kegyes kevélység gondosan megtartá mit a fentebbieken kívül, a kegyes alázatosság is nyújtott, gyűlte össze a főpapság kezén levő roppant terjedelmű fekvők.

Ez nálunk sem volt másképen. Szalay így ír: „N. Károly óta ny. Európában, ki oly hatásközt rendelt a püspököknek, mely által a világi hierarchiában is helyet foglaltak, a papságot, — püspököket és apátokat — illetve a főhely; ez jutott nekik Magyarországon is, s miután a középkori álladalmak természeténél fogva, a személyek állása mindig viszonyban volt a fekvő birtokkal: István mind a magából, mind Koppány, Kean, Othum legyőzése után a hadi zsákmányból, s a bukottak javaiból, oly dus adományokkal látta el az egyházat, s egyh. férfait, hogy ezeket fekvő birtok tekintetében is illethette az elsőség.“ S midőn az így tett adománynyal, egyfelől az államnak tett szolgálatokat jutalmazta, másfelől tekintettel volt arra is, hogy az állam céljai szolgálására annál képesebbekké tegye.

E birtokok nálunk is, mint egyebütt az állami birtokból kerültek ki, törzsbirtokok, csak miután államiakká váltak, egy vagy más módon, jutottak kezeikbe.

E birtokhoz állami célok voltak kapcsolva nálunk is, mint egyebütt. Szt. László-rendeli: hogy „a dülő félben levő egyházakat építse fel a püspök.“ Kálmán törvénye szerint: „a püspökök minden városban két házat építsenek a bünbánó gonoszok fékezésére. Ugyan ő: „minthogy nem mehet minden ember, ügyes-bajos dolgai miatt, a király udvarába, zsinatot rendelnünk tartatni külön, mindenik püspöki megyében, melyre mind a főispánok, mind a többi tiszti hatóságok püspökhöz gyülekezzenek.“ Ügyeljen fel a király, hogy a főpapok a tizedek után járó zászlókat kiállítsák.“

Ennélfogva nagy különbség van azon javak között, melyeket az állam, az egyházi államméltóságoknak, mint ilyenek adományozott; és azok között, melyeket ámbár egyházi személyek használtak, de tisztán vallásos célokra, s melyek eredetüket a hívők vallásos buzgóságának, s

nem az államnak köszönhetik. Az első közé tartoznak az érseki, püspöki, káptalani dominiumok; az utóbbiak közé az — ugynevezett — alsóbb papság kezén levő javak.

Az előbbiek nem szűntek meg soha államjavak lenni, s mint a „Pl Ll.“ formulázza: „az által, hogy e javak püspököknek adományoztattak, nem ezek lettek egyháziakká, hanem amazok államiakká.“ Ennélfogva, azon pillanatban, melyben az egyház, állam egyh. lenni megszűnt, kettészakadt azon viszony is, mely a püspökök, s ezen uradalmak között létezett. Ha meghal a gyermek, vége a komaságnak.

Egy ember, egyéb céljai miatt, vagyona nagyobb részét fiára bizta, hogy azt az ő terve és célja szerint kezelje. Darabig jól ment a dolog, a vagyon nőtt, a fiu számolt, s az apa meg volt elégedve. Idő teltével azonban, a fiunak kezdett alkalmatlaná válni a függés, s egyszer csak így szól apjához: sokáig élt öreg, ha nem, az sem baj. Én szereztem valamicskét, miből valahogy éldegelek, de neked igazán semmit sem juttathatok. — Ilyenformán akar bánni az egyház is az állammal. Miután az állam jóvoltából, saját zsirjában is megfőhet, a szegény államnak utilapit akar kötni a talpára.

Nindezeket, nem azért mondom el, hogy a Jászkun kerülettel mindjárt neki menjünk az egyházi javaknak, „ha megéri a gyümölcs, fájáról magától a földre hull alá.“ — Ez pedig meg van érve. Az egész csak azért kockáztatam Szerk. ur engedelmével, mert azon körben, hol a dolgot elbeszélték, ezekről nem szóltak.

—i.—

Dürczkölő.

Baloldali lapjaink mellett rendesen egy-egy fiatal oriás fujja a kimélytelenség trombitáját. Mindenik ritka példány a maga nemében: mindnyája közt azonban Csávoztiki Lajos, az „Ellenőr“ belmunkatársa tűnik ki, kiválva. Éretlenségben talán nem: de vakmerőségben még a mi Ugrou Gáborunkat is tulszárnyalja. Vakmerőbb az ingolánál. Azok számára, kik járatlanok e parazit állat természetrajzában, megjegyezzük: mikép az ingola székel havasi patakjainak egy veszályos lakosa. Nem vastagabb egy vékonyféle kisujjánál, alig hosszabb egy sánta arasznál: de vakmerőségét röffel lehetne mérni. Neki ront még

a nagy fontos galocznak is, megtámadja a legkövérebb pisztrangot s jaj ha husába furta szívó szervet. Az ingola: a mi havasi patakjaink Csavolszki; Csavolszki meg: a napi sajtó ingolája. Neki ront legnagyobb tekintélyeink és beléjük furja szívószerveit. Hollán Ernő alig tudta lerázni nyakáról. Hozzá kapott pénzügyérünkhez is, utána kiáltván, hogy „tolvaj.” Hanem a pénzügyminiszter sem volt rest, utána vitette a törvény varsáját. Nagy csoda ha horogra nem kerül.

* * *

Irányi Dániel elkészítette a felnőttek iskoláztatásáról szóló törvényjavaslatot. Mi ezt helyes intézkedésnek tartjuk, mert a mi felnőtteink közt valóban sok a neveletlen. Ajánljuk Irányinak, mikép a felnőttek szervezendő iskolájában jegyeztesse be magát első tanítványnak. Jó lesz ez nemcsak a példaadásért: hanem azért is mert arra a ki a humanus Horvát Boldizsárt az ország színe előtt „gyilkosnak” nevezte, bizony ráfér egy kis — surlódás.

*

Mihály gazda. Hodj meg hinak ozt a motár, Teins uer, melyik a mogat fészke legaszolja? Teins uer. Ilyen a bűdös banka is Mihály gazda. Hát miért akarja tudni?

M. g. Csok oazért, Teins uer, mert a miénk küvet, a Perencenzáj nocsás ur, ilyen pitesponka.

T. u. Hogy hogy M. g.

M. G. Hát nem tudni, Teins uer, mit meg loesogta képviselő házpó?

T. u. Már kitart számot az ő beszédere Mihály g.

M. g. Ő azt monta, Teins uer, hodj a marosszéki törvénypirák nem tudgyák az osztrák juspól egy kukot sem.

Teins ur. E nagy szó volt M. g.

M. g. Nagy de nem igoz. Én nem tudod meg itélni, Teins uerságok, juris prudencz, mert ingem soha se nem ekszékvalták, hanem anyi tudom, Teins uer, hodj a tizporoncsolatpól, a kilenczedik, mindenik joppantudja, mint a Perencenzáj nocsás ur.

*

Bluntschli a redikálókát a gyermek jellemvonásával festi. Igaza van, hisz a mi radikálaink korifeusainak — Berzenzei és Bereczkinek — sem szökött ki még a bajusza.

Maros-Vásárhely sz. kir. város képviselőtestületének újabb fölirata, a szesz-megdíjaztatás ügyében.

(Folytatás és vége.)

Ezen határozatunk első pontját, a szókötésből netalán támasztható magyarázatok megelőzése tekintetéből, feliratunkban szabatosan körül írunk ezen szavakban: „Maros-Vásárhely sz. kir. város községe, a városban és annak területén, minden kivétel nélkül, elfogyasztandó szesznek kupánkinti foka után fél kr községi adót venni jogosítva van”; kétségtelen kifejezést adtunk továbbá célunknak és akaratunknak az árverési feltételek 23-ik pontjában eme szavakban: „a város bel- és külterületén, bármint alakban fogyasztandó, minden nemű pálinka és pálinkaszesznek kupája után a fogyasztási adó fél kr, és így a 16 foku, egy kupa pálinka után 8: 18 foku után 9; 20 foku után 10; 32 foku után 16 kr o. é. — az ezekből finomított italok kupája után pedig, a szesz fokára való tekintet nélkül, 16 kr, mely jövedelmek a haszonbérlet által következő módon leendő behajtandó” stb. Nmlságod is mult évi december 15. 21,696 számú magas rendeletében, a dijszedési jognak és pálinka korcsmárlási jognak haszonbérletét engedvén meg, semmi kétséget nem szenved, hogy korcsomárlási regal jogunk gyakorlata az engedély tárgyat nem képezte, nem is képezhetette; e tekintetben tehát más értelem a magas miniszteri rendeletnek nem tulajdonítható, minthogy: a szesz és pálinka fogyasztás után a város dijszedésre jogosítva lett.

Ezen dijszedés jogának és korcsmai regal jogának haszonbérletése megengedett, — a dijszedési jog csak is kezelési könnyebbítés tekintetéből lett a regal jog gyakorlatával egyesítve, azonban ezek egymástól teljesen külön álló jo-

gok gyakorlására vonatkoznak, egyik a másik nélkül, vagy mindkettő külön-külön is gyakorolhatók.

Nmltságod magas rendelete továbbá azt tartalmazza: „ehhez képest bárha az ide felterjesztett és csak most idézett szám alatt jóváhagyott, de az árverés eredmény nélkülisége miatt érvényre nem jutott árverési feltételek” stb.

Szabadjon azonban egész tisztelettel, azon alázatos észrevételünknek adni kifejezést, hogy a nmlságod által jóváhagyott árverési feltételek 23-ik pontja, C alatt, csempészetnek nyilvánítja és pénzbírsággal fenyegeti azokat, kik fogyasztásdíj lefizetése nélkül, helybeli fogyasztóknak, pálinkát és pálinkaszeszt bármi cím alatt adnának, ajándékoznak; miből világos, miszerint nem csak az italgyanánti fogyasztásra elárúsított szesz képezi a 21,696 számú rendelettel engedélyezett díjszedés alapját, hanem minden szesz és pálinka, mely bármi cím alatt és bármi célra, a város bel- és külterületén elfogyasztatik.

Tisztelettel nyilváníttuk, hogy szerény fel fogásunk szerint, az árverési feltételek, azért, hogy az árverés nem sikerült általunk, jogi hatályokban és kötelező erejükben fennállónak tekintetnek. Mi ugyanis kezelőbizottságunk által, minden tekintetben a haszonbérlet helyettesítetjük, — ezen bizottság számára az árverési feltételeket szabtuk elő eljárásuk sinormértékül, s ezen jóváhagyott feltételektől el nem térhetünk.

Ezen ismételve említett árverési feltételeknek érvénye, nmlstgód jóváhagyásától volt feltételezve, s ez bekövetkeztén, általunk mindedig teljes érvényben levőnek tekintetük, míg a szükséghez képest azokat mi nem módosítjuk, s jóváhagyás alá, föl nem terjesztjük. Engedje meg azért nmlságod e helyen tiszteletteljesen kijelenteni, hogy mi mindennekben mult évi decz. 15-ről 21,696 szám alatt kelt magas rendelethez tartjuk magunkat; ahhoz mértén kívánunk eljárni, — s ezen magas rendelettel helybenhagyott 4191. szám alatti határozatunk, — s ebből kifolyólag megállított árverezési feltételeink szigorú megfigyeléseért, tartozkodás nélkül elváltatjuk a felelőséget.

Ezen ügy, létezésünknek és jövőendő felvirágozásunknak létfeltételeket képezi; s épen ezért számolunk nmlságod kegyes és jó akaratu elnézésére; midőn aggályainkat leplezetlenül elősoroltuk; sérelmeinket nyíltan és ragaszkodó bizalommal feltártuk, s kimutatni törekedtünk, hogy szorongatott helyzetünkben nem állhat hatalmunkban újabb 3001 szám alatti magas rendelkezéseit nmlságod életbeléptetni, s épen ezért sietünk is zárkérésünket hódoló és alázatos tisztelettel az alábbiakban mutatni be:

Méltóztasson nmlságod e tárgyban mult évi 4191. sz. alatt fölterjesztett határozatunkat, az ahhoz csatolt árverési feltételeket, s annak folytán multévi december 15-ről 21,696. szám. a. kelt jóváhagyó magas rendeletét továbbra is teljes érvényükben és hatályukban fenntartani.

Örökös tisztelettel maradván.

Országgyűlés.

A képviselőház 8-iki napi rendjén, a közös függő adósság ellenőrzését illető törvény, némi módosítással vita nélkül elfogadtatott. Ezen kívül, négy igazságügyi törvényjavaslatot tárgyaltak, melyek előbb érdekes, de utójára unalmasá vált vitákat idéztek elő. A törvények kihirdetésének módosítására vonatkozó törvényjavaslat vita nélkül elfogadtatott; a királyi vegyes bíróságok törvénybe iktatásáról szóló kevés vita után hasonlólag. A felső bíróságok létszámának szaporítására vonatkozó törvényjavaslatnál, érdekes fejtegetéseket tette Horvát Boldizsár, a felső bíróságok bajairól. A szaporítás szükségét elősmerte mindenik párt, az élénk és hosszas vita csak a fölött folyt, hogy e szaporítás pótbírák által történjék-e a javaslat szerint, vagy mint az ellenzék akarta rendes bírák által? A többség a központi bizottság szövegezését fogadta el, Dietrichnek azon a miniszter által is elfogadott módosítványával, hogy semmitőszék tagjainak száma 16 helyett, 18-ra emeltessék. Utolsó tárgy a perrendtartás némely szakaszainak módosításáról szóló törvényjavaslat volt. Ez két intézkedést tartalmaz az igazságszolgáltatás gyorsítására a fel-

sőbb bíróságoknál. Egyik az, hogy a felsőbb bíróságok kisebb tanácsokban is ítélhessenek némely tárgyakban. A másik intézkedés a makacs perlekedőre 1000 forintig terjedhető bírságot szab. Az első egyszerűen elfogadták. A második fölött hosszas vita keletkezett. Némelyek — egy ügyvéd képviselő indítványára — a bírságot egészen elvetendőnek, mások némileg leszállítandónak vélték. Berzenzei a bírság ellen volt. Véleménye indoklására elbeszélte mindent, a mi eszébe jutott, s végül azt is, hogy itt Marosszéken a bírák magok bevallották: hogy az osztrák törvényből, mely szerint pedig ítélniök kell, „egy kukkot sem tudnak.” A módosítások elvetetvén maradt a beadott szöveg. — A 19-diki ülés nagyjából csak formálisakozott. Zsedényi Ede interpellálta a pénzügyért a hatvan-miskolci vasut szándékolt bérbeadása iránt. Napirenden volt több javaslat harmadszori, végleges meghatározása; u. m. a perrendtartás némely szakaszának módosításáról; a k. vegyes-bíróságokról; a pesti duna-parti ut házak adómentességéről és a törv. kihirdetéséről és a bírák szaporításáról. Rövid — szélsőbali — vita után szintén elfogadtatott ő Felsőke keleti útjának pótköltségeiről szóló t. javaslat, — úgy szintén a 10 kros papír és 6 pengő kros ezüst váltópénzeknek a forgalomból való kivonásáról szóló t. javaslat. A főrendiház némely üzenetének átvétele után a közlekedés-ügyi miniszter benyújtott 2 t. javaslata az érsekújvár-nyitra-trencsényi vasut tárgyában, éljennel fogadtatott és a vasuti és pénzügyi bizottsághoz utasítatott.

VIDÉK.

A háromszéki iskolatanács évnegyedes gyűlése, S.-Szt.-Györgyön, márcz. 31-én.

Örvendtes tudósítást írhatok ismét a gyűlés magatartásáról. Ez a tanács a reál bizott ügynek tiszta és helyes felfogásával bír, a mint azt az alább következő eljárása s határozatai igazolják.

Mint mindenütt, úgy e tankerületben is a két szakbizottság ki volt nevezve, s itt mind a kettő becsülettel is kezdette meg működését. Az erről szóló bizottsági jegyzőkönyvek felolvasása, s az azokban foglalt megállapodásoknak határozatokká emelése volt nagy részben ezen gyűlés teendője.

A felsőbb népiskolák ügyébeni szakbizottság tervjavaslatot adott a S.-Szt.-Györgyön a volt normalis iskola helyett felállítani határozott felső népiskolákról. Terve a Molnár Aladár féle terv, mely szerint a felső népiskolának a törvényben meghatározott körre kiterjeszteni itt a vidék viszonyaihoz képest, s fölvenné a gazdaságot egészen, állat-gyógyászatot, és a francia nyelvet, ezt azért, mert ezen vidék lakóinak ezentul Oláhországgal nagy összeköttetésök lesz, arra pedig csaknem elkerülhetetlen a francia nyelv tudása. A gazdaság és állat-gyógyászat gyakorlati menetére az iskola kibérelne egy több holdból álló birtokot, s azt maga bérbevéve, abban rendszeres gazdaságot folytatna, hol a növendékek magokat minden ágában a gazdaságnak gyakorolhatnák. Így az állatgyógyászatban is. — A terv jó, s ha — a pénzerő engedvén, kivihető lesz: valóban megmérhetetlen hasznára lesz Háromszéknek.

Ezen bizottság előtt állott a Kézdi-Vásárhelyre határozott realiskola ügye is. Azonban a realiskolák dolga, mint az iskolatanács körén töl álló tárgy csak részben tárgyalhatott, a menyinyben t. i. a szakbizottságnak erre vonatkozó azon terve, hogy ott átáljában az ipar birjon főszulyal, hogy a k.-vásárhelyi iskola nem anynyira tudományos real, mint inkább gyakorlati ipariskola legyen, így helyenahyva áttétetett a megyei bizottmány gyűléshez.

A szakbizottság — látni való — mind a sz.-györgyi, mind a k.-vásárhelyi iskolára nézve helyesen fogta fel feladatát, — s leszámítva azt, hogy igen nagy a terv, s lehet, hogy csak részben lesz valósítható — kétségtől jó szolgálatot tett ezen első munkájával a növelésügynek.

Az iskolatanács, mind a két iskoláról adott tervet helyenahygyta, határozattá tette, s a szak-

bizottságot az ügy tovább vitelére t. i. részletes program, költségvetés dolgozása, az alapok tisztán számlevételére s kimutatására újból felhívtá.

Az alsó elemi iskolai szakbizottság hasonlóan alapos értelmességgel s gyökeres javítási szándékkal vette föl a reábizott ügyet. Tagjait előre kiküldvén megvizsgáltatta az iskolákat, s azoknak minden tekintetbeni állásáról kimutatásokat készített. — Ide írok egy néhány adatot e kimutatásokból, melyeket nagy gonddal összeállított a bizottmány, mert tanulni lehet az azokból. Háromszéken egyszáz iskolából: jól felszerelne egyetlen egy van; teljesen felszeretlen — azaz, hogy a világon semmi sincs benne — van 24. Iskolaépület jó csak 21 van, rossz, sötét, törpe 45, a többi is csak megjár. Valóságos tanterv szerint bérrendezve s a szerint kezelve alig egy pár iskola, a többi csak úgy a hogy lehet egy osztály, két osztály, de hogy egyik a szerint osztályozta volna iskoláját, mint a másik, arról csak néhol láthatni tudósítást. Népiskolai könyvtár, gyümölcsiskola egy helyett csak. Iskola bizonyos alap 10—12 helyett.

(Vége küv.)

Bukurest 1870 apr. 1.

Tks szerk. ur!

A bukuresti ref. egyház, melynek kebelében a rend és béke a mult évben oly nagy mérvben megbomlott volt, újabb válság szélére jutott. Kántor Lajos, kit Czelder állított volt be minden törvényes hatóság mellőzésével a papi hivatalba, kénytelen hazájába visszatérni egy gyógyíthatatlan kórság miatt. Az egyház tehát, kénytelen lesz ismét papot választani nemsokára. Az a kérdés áll elő tehát, hogy a pályázatot valjon Czelder fogja-e ismét a hívek egy részével hírlapilag ki hirdetni és ez által a szakadást az egyházban továbbra is fentartani vagy pedig alkalom nyújtatik a híveknek, hogy a multakat feledve kibéküljenek és Czeldert mellőzve együttesen fognak írhatni az erdélyi mlgs egyház főtanácsához, hogy a pályázatot nyissa meg és ajánljon az egyháznak egy pár érdemes papjelöltet.

Most volna ideje, ha a magyarhoni szuprintendenciák együttesen eltíltanák Czeldert a bukuresti egyház ügyeibe való avatkozástól, mert ez által a pártok kibékülhetnének és az egyház ismét felvirulna.

Mi tehát a sorainkkal figyelmeztetni kívántuk a hazai közönséget, hogy ha Czelder újabb pályázatot merne hirdetni a bukuresti egyház nevében, ez azt fogja tenni, hogy a zavar és pártoskodás tovább is tartani fog hitünk és nemzetünk szegényére. Ovakodjék azért bárki is annak hitelt adni. Ellemben, ha hallani fogják, hogy a bukuresti ref. papi állomás betöltésére, az erdélyi mlgs Egyházfőtanács megbízásából, az erdélyi ev. ref. F. d. püspök fogja a pályázatot kihirdetni, ebben esetben az egyház minden tagja visszatért a törvényes útra és az egyház kebelében a réghajtott béke teljesen helyreállott. Adja isten, hogy úgy legyen.

Több bukuresti ref. hallgató

Lajtántuli dolgok.

△ Maig sem jutottak oda — át addig, hogy az első lépésre vezető kezdet bevégeztetett volna: a bécsi ministerium maig sem alakult meg. Főlöleges volna elősorolni azon sok águ kombinációkat, melyekkel — a leendő ministeriumra nézve — a bécsi lapok olvasókat vigasztalják, vagy ijesztgetik; elég legyen csak annyit megemlítenünk, hogy a legutóbbi hírek szerint Patocky fölhatalmazást nyert a császártól, hogy — mig az új parlamentből többségi kormány alakulhatna — alakítson ideiglenes kormányt. Az eddigiek is eléggé ideiglenesek voltak. — Taaffe hajlandó a belügyminiszteri tisztségre elfogadására. — E kettő rövid napok alatt ki lenne nevezendő s a reichsrath és a landtagok fölszattatnának.

KÜLFÖLD.

△. PÁRISBAN szintén miniszteri változások hírei keringenek, bár ismét mások alapta-

lanoknak tartják e híreket. A kilépendő miniszterek között említik Buffet, Talhet és Daru neveit; helyeiket Magne, Chevrean és Lagueronniére tölténék be. De ha lesz is valami e ki- és belépésekből: csak miniszter-változás, de nem miniszter-válság az egész. — Ollivier kijelenté a törvényhozó-testben, hogy a plebiscit tartama alatt teljes sajtó- és gyülekezeti szabadság adatik. A hivatalnokok is utasítva lesznek, hogy a beavatkozásoktól magukat megtartóztassák s csak is arra hassanak, hogy a polgárok beadják szavazataikat. — A lyoni utóválasztásnál Maugini győzött Fonvielle ellenében.

A német vám-parlament e hó 21-dikén nyitattik meg. A birodalmi gyűlés második olvasásban is elintéztvén a büntető-törvénykönyvet f. hó 21-dikéig elnapolá magát.

A SPANYOLORSZÁG különböző részeiben előfordult apróbb zavargások teljes lecsillapulásban, illetőleg elnyomtatásban vannak. Barcelonából érkezett tudósítások szerint Gracia külváros bevételén, a rend teljesen helyreállított. Montpensier herczeg ügye legközelebb ítélet alá kerül. De la Juranak, ki Olozogat nem rég párbaiban elejté, s száműzve volt, megadatott a visszatérhetés. Mondják, hogy a kormány evel Montpensier számára készített esetet.

A BAKURESTI miniszter-válság híre való. Az összes ministerium vissza lép. Az új kabinet a jövő héten neveztetik ki.

RÓMÁBAN nyakra-főre sietnek a schema de fide tárgyalásával, hogy husvára készen legyenek vele. Így ohajtja ő szentsége.

VEGYES.

— **Kegyes adományok.** Ó felsége a legközelebb hozzá pénzsegélyért folyamodott szűkölködők érdemesbjei részére 400 frtot adományozott magánpénztárából. A királyasszony az ungvári bölcsőde gyámolítására 200 frtot, a pesti Ferenczvárosban létesítendő kórház javára 300 frtot engedélyezett.

* **Graef Ede**, honvédtábornok és a kolozsvári kerület parancsnoka köriratot bocsátott ki ezen honvédkerület tisztikarához, melyben felszólítja a tetteleges és szabadságot állománybeli honvédtiszteket, hogy a miniszterelnök és honvéd főparancsnok urak nemes kezdeményezését követve, járuljanak szintén könyöradományaikkal a volt honvédek s azok özvegyei és árvái segélyezéséhez, gyűjtéseiket jövő hó 10-éig parancsnok urhoz küldvén be. A derék tábornok ur fölhívása bizonyára nem fog pusztában elhangzó szó lenni.

— **Jogászegylet** van városunkban alakulóban. Az illetők a mult kedden tartottak ez ügyben előértekeztetlet a városháza tanácstermében. Érdekes eszmecsere után b. Apór Károly elnöklete alatt egy bizottmányt neveztek ki, mely programot és alapszabályokat készítene a nem sokára megtartandó alakuló gyűlésre.

* **A küüllőmegyei gazdasági-egylet** ez idén a tavaszi kiállitást apr. 28—29. és 30-án tartja meg D.-Szt-Mártonban. Az egylet minden gazdát fölhiv, hogy jelenjen meg személyesen oda s a tárlatot gazdagítsa küldeményével.

* **Mandics János** pénzügyi tanácsos, dohánybevaltó felügyelő, az okszerű dohánytermeletről népszerű nyelven kézikönyvet irt.

○ **Fölhívás.** A marosvásárhelyi jótékony nőegylet alapító, igazgató és részvényes tagjait tisztelettel fölhívja, hogy folyó év május 3-ik napján délután 3 órakor az „Apolló” teremben megtartandó évi rendes nagy gyűlésbe annyiival inkább megjelenni sziveskedjenek, mivel az egylet célját közvetlen érdeklő intézkedések megtétele szükségeltetik, minek jó reményében a tagok szives közremunkálatát kérem. Maros-Vásárhelytt, 1870. ápril 8. Gróf Lázár Mórné, elnök.

* **Hazasság.** Jenei Lajos fiatal földbirtokos e hó 19-én — ünnepi harmad napján — tartja esküvőjét, a kolozsvári születési bájos Watterfiet Augusztával. — Áldás legyen frigyökön.

* **Biasini** gyorsutazási intézetéről szóló hirdetést ajánljuk t. olvasóink figyelmébe.

* **Halálozás.** Álgya János asztalosmester élte 66-ik, boldog házassága 39-ik évében, rövid ideig tartó lázas betegség következtében, az ol-tári szentség áhitatos fölvétele után, e hó 13-án reggeli 2 órakor kimult. Az idvezültben, egy munkás és szakértő polgár hunyt el. Munkás élte után legyen édes nyugalma!

* **Ujabb kudarcz.** Az öreg Matkovich Gáspár, — fiemei polgárnak egy Deák Ferenczhez intézett levelét hozták közelebből a lapok. Ebben hazánk ünnepelt fia nem keveseb, mint szőszegéssel van vádolva. Azt írja ugyan is Matkovich, hogy Deák Ferencz András jelenlétében, melegen szívére kötötte oda működni, hogy Fiume követeket küldjön Zágrádba, kik ott tiltakozva, azonnal távozzanak; s egyszersmind ígérte, hogy a magyar ministeriumot 24 óra alatt megfogja buktatni, ha Fiumét azonnal bé nem kebelezi Magyarországra. A mese oly körülményesen volt elbeszélve, hogy ha nem Deákkal szemben történik, a legtöbb hitelt adnak, annak vagy legalább félreértésnek tartják. Jelen esetben a közvélemény azonnal tisztában volt magával ítélt mielőtt a másik fél szólott volna. Most azonban Deák Ferencz, nehogy a valótlaniságot hallgatásával elismerni látszassék, a „P. N.”-ban kinyilatkoztatja, hogy valótlan ráfogás az egész.

Jegyzéke

Azon urbéri ügydaraboknak, melyek a m.-vásárhelyi kir. urb. törvényeséknél a folyó év és hó 13-án tartandó nyilvános ülésbe ítélet alá előadatnak.

Urb. törv. ülnök Tamási Béla által.

Hertzeg Würtemberg Sándornak erdő-szt-györgyi Szabó István e. pt. urb. viszon elismerése. Ugyanannak oda való Bérés Székely János és társai e. dtto. Kerekes Mihálynak galambodi Mánn Samson e. pt m. v. elismerése Sárkány Tábiának m. nadarasi Birlau Vaszilika e. pt m. v. elismerése. B. Bornemissza János és társainak felső köhéri Bogdán Gavrilá Lupului e. pt m. v. elism, Kozma Gábornak balavásári Fazakas Ferencz e. pt m. v. elism, Ugyanannak oda való Vtjda Gergely e. ugyanazért. Ugyanannak oda való Gerendi János ellen ugyanazért. Gyárfás Lászlónak balavásári Magyar György e. dtto. Ugyanannak odaváló Urszuj János e. perében dttr. Szabó Lászlónak Boér Petru e. dtto. Finna Istvánnak o-kocsárdi Csernea Pavel e. dtto. O-kocsárdi Jaksa Marianak Bajnovics Mihályné e. dtto. Kozma Gábornak kiskendi Kása Jánosné e. dtto. Ugyanannak odaváló Gál György e. dtto. Ugyanannak odaváló Varga István e. dtto. Ugyanannak balavásári Nyikula János e. dtto. Buda Sámuelné jogutóda Gerendi Istvánnak balavásári Kerekes Mihályné Sieba Kata e. p. m. v. elismerése. Gyulai Krisztea Szándrunak Donát Farkas e. urbéri viszony elismerése. Boér Jánosnak Ográn Lntján e. pt. m. elismerése.

Bécsi börzei árkelet.

(1870. április 12.)

5% metalliques	60.30
5% nemzeti kölcsön	69.55
860 államkölcsön	96.—
Bankrészcvény	713.—
Hitelrészcvény	257.—
London	123.60
Ezüst	120.25
Arany	5.85 1/2
Földt. ment. kötvény erd.	75.50
Földt. ment. kötv. magyarh.	78.25
„ „ horvát-slavon	83.50

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Horváth Gáspár.

HIRDETMÉNYEK.

(37)

1—1

Alólírt igazgatóság ezennel közhirrre teszi, hogy a szegényebb osztály érdekeit is elősegíteni kívánván, eddigi üzleti helyiségében (Szentmiklós-utca gr. Teleky-ház)

külön zálog-kölcsön osztályt

állított fel, melyben:

Ércpénzekre, nemes fémekre, arany- és ezüst tárgyakra,

Mindennemű czikkekre, butorok és ruhaneműekre, árukra, nyers terményekre, készítményekre és anyagokra, melyekre értéküknél fogva legalább **egy o. é. forint** kölcsönözhető, hétköznapiakon **délelőtt 9 órától 12 óráig** kölcsönök adatnak.

Kiváltása eszközöltetik továbbá bár hol, esetleg magasabb kamatra elzálogosított tárgyaknak. Maros-Vásárhelytt, 1870. ápril hóban.

Az erdélyi kereskedelmi és hitelbank igazgatósága.

Tíz o. é. forint után fizetendő

kamat és illeték összege:

1 óra 12 kr.

3 „ 28 „

6 „ 55 „

(38)

1—3

Biásini gyorsutazási intézete Kolozsvár és Maros-Vásárhely között rendes menetét új, Bécsből e célra hozatott Salon gyorskocsikkal 1870. **május 1-től** kezdve újból megindítja.

A gyorskocsi indulnak Kolozsvárról, Turda, Ludas és Maros-Vásárhelyre május 1-én elkezdve minden vasárnap, kedden és csütörtökön reggel 6 órakor.

Maros-Vásárhelyről Kolozsvárra minden hétfőn, kedden, és pénteken reggel 6 órakor

Személy díj 30 font szabad podgyással M.-Vásárhelyről Kolozsvárra vagy vissza 6 frt 50 kr.

Maros-Vásárhelytől Tordáig 4 frt 70 kr., minden közbeeső helységekbe vesz fel a konduktor utasokat bár mely irányban és bár mely rövid vonalra, ha üres hely vagyon, úgy M.-Vásárhely és Kolozsvár között minden nagyságu pakétok felvétetnek és sebesen szállítatnak, tekintet lévén az indulásban arra is, hogy a Károly-Fehérvárra utazó t. cz. közönség Tordán minden késedelem nélkül a Kolozsvárról K.-Fehérvárra menő gyorskocsin tovább mehessen.

Felvételi iroda: Klein Samu „Korona“ című vendéglőjében M.-Vásárhelytt.

(35)

2—6

Van szerencsém tisztelettel tudomására juttatni a helyi és vidéki nagyérdemű közönségnek, hogy folyó év **április 24-én**, az „Aranybikához“ címzett vendéglőből, a szt-miklós-utcai „**Sashoz**“ címzett vendégfogadóba költözöm át.

Az eddiginél tágosabb, új helyiségen szükséges ujitások és javításokról gondoskodtam, s így azon helyzetbe leszek, hogy nem csak helyi de vidéki t. vendégeimet is, minden szükségességekkel kényelmesen elláthatom. Főtörekvésem leendő, hogy **ételek italok, s vendégszobák** tekintetében a legkényesebb izlésnek se maradjon semmi kívánni valója. Melyek után magamat a nagyérdemű közönségnek kegyes pártolásába ajánlva vagyok.

Maros-Vásárhelytt, 1870. április 10-én.

alázatos szolgájak

Dabóczi Károly,

a „Sas“ vendéglő haszonbérője.

(34)

3—6

Helyiségválttatás.

Alólírott, tisztelettel jelentem a helyi és vidéki nagyérdemű közönségnek, hogy lakásomat a Szt-Miklós-utcai „Sashoz“ címzett vendéglőből, folyó év **április 24-kén**, ugyanezen utcában az eddig „Mátyás király-hoz“ címzett helyiségbe teszem át, az „**Oroszlánhoz**“ cím alatt.

Valamint a „Sas“-nál töltött két év alatt, mindent elkövettem, nem nézve időt, s egyéb áldozatot, hogy t. vendégeim minden igényeinek megfelelhessenek: úgy itt is legnagyobb igyekezetem leendő, hogy **pontos szolgálat, jó ételek és italok, csinos és tiszta szállás-szobák** szolgáltatása által, új helyiséget az „**Oroszlánhoz**“, ép oly jó hirbe hozzam, milyenben a „Sas“ állott, kezelésem alatt.

Ezek után a nagyérdemű közönségnek eddigi szivességét mélyen köszönve, ajánlom magamat továbbra is becses pártfogásába.

M.-Vásárhelytt, 1870. április 8-án.

Rosenbaum Adolf.

az „Oroszlánhoz“ címzett vendéglő haszonbérője.

(39)

1—3

A m.-vásárhelyi kölcsön segítő társulat részvényes tagjai folyó év **április 24-én** délután 3 órakor társulati pénztárnok Vályi Károly házában tartandó közgyűlésen leendő megjelenésre meghivatnak. Maros-Vásárhelytt, április 14-én, 1870.

Jakab János,

igazgató.

(33)

2—3

Demjén László

könyv- mű- és hangjegy kereskedésében

KOLOZSVÁRTT

Főpiac:

haphatók és megrendelhetők legújabb

könyvek képek

HANGJEGYEK

valamint híres

bécsi zongorák gyári áron.

Amberg-féle 280 frt

Homolák 300 „

Stelzhammer 330 „

Nachtmann 380 „

Berger 380 „

Cramer 400 „

Toberer 420 „

Czapka 430 „

Bécsy 450 „

Schneider 480 „

Schweighofer 490 „

Ehrbar 550 „

Bösendorfer 550 „

Streicher 600 „

Harmoniumok:

100 frtól 500 frtig

Pianiumok.

Goldmann 400 „

Czapka 400 „

Ehrbar 450 „

Kijátszott hangszerek olcsóbban is kaphatók.

Használt hangszerek ujjakkal cseréltetnek ki.

(28)

8—16

Gazdasági és kerti veteménymagvak.

Lucerna francia.

magyar.

Lóhere steier.

Burgundi répa.

Tarló répa.

Bükköny.

Fűmag, francia és angol.

Ákészfamag sat.

Mindennemű kerti vetemény magvak, s mintegy 300 féle legújabb virágmagvak, legjobb minőségben és jutányos áron.

Szentjánosi Ferencz,

Kolozsvártt.